

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Elatis](#) > Croatia

Elatis

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mida tähendavad mõisted „elatis” ja „ülalpidamiskohustus”? Kes peavad maksma teistele elatist?

Ülalpidamine on vanemate ja laste, abikaasade ja mitteabielulise kooselu partnerite, otsejoones sugulaste ning kasulaste ja kasuvanemate kohustus ja õigus, kui see on sätestatud perekonnaseaduses (*Obiteljski zakon*). Need isikud peavad üksteist vastastikku ülal oma võimete kohaselt ja ülalpeetava isiku vajadusi mööda vastavalt nimetatud seadusele.

Alaealise lapse ülalpidamine on eelkõige tema vanemate kohustus. Töövõimelised lapsevanemad ei saa oma alaealise lapse ülalpidamise kohustusest kõrvale hoida. Kui vanem oma alaealist last ülal ei pea, peavad seda tegema selle vanema poolsed vanavanemad. Kasuvanem peab ülal pidama oma alaealist kasulast, kui kasulaps ei saa elatist oma vanemalt.

Vanemad peavad vastavalt eriõigusnormidele kuni lapse 26-aastaseks saamiseni ülal pidama oma täiskasvanud last, kes omandab kesk-, kõrg- või kutseharidust või kes on esimese või teise taseme täiskasvanuõppes ning täidab oma kohustusi korrapäraselt ja nõuetekohaselt.

Vanemad peavad ülal pidama oma täisealist last, kes on omandanud sellise hariduse, kuid ei suuda tööd leida, ühe aasta jooksul pärast hariduse omandamist, tingimusel et laps ei ole saanud 26-aastaseks. Täisealise lapse ülalpidamise kohustus lõpeb enne ühe aasta möödumist hariduse omandamisest hetkel, kui laps saab 26-aastaseks.

Vanemad peavad ülal pidama oma täisealist last, kes ei ole töövõimeline raske ja püsiva haiguse või puude tõttu, seni kuni selline töövõimetus kestab.

Täisealine laps peab ülal pidama vanemat, kes on töövõimetu ja kellel puuduvad piisavad elatusvahendid või kes ei suuda neid isikliku vara abil hankida. Täisealine kasulaps peab ülal pidama oma kasuvanemat, kui kasuvanem on töövõimetu ja tal puuduvad piisavad elatusvahendid või ta ei suuda neid isikliku vara abil hankida ning kui ta on pika aja jooksul kasulast ülal pidanud või tema eest hoolitsenud. Täisealine lapselaps peab ülal pidama oma vanavanemat, kui vanavanem on töövõimetu ja tal puuduvad piisavad elatusvahendid või ta ei suuda neid isikliku vara abil hankida ning kui ta on pika aja jooksul oma lapselast ülal pidanud või tema eest hoolitsenud.

Kui abikaasa on töövõimetu või ei suuda tööd leida ja tal puuduvad piisavad elatusvahendid või ta ei suuda selliseid vahendeid isikliku vara abil hankida, on tal õigus saada elatist oma abikaasalt, kui abikaasal on selleks piisavalt vahendeid ja võimalusi. Abikaasa ülalpidamist reguleerivad õigusnormid kehtivad samamoodi ka mitteabielulise kooselu partneri ülalpidamise suhtes mitteabielulise kooselu jooksul.

2 Millise vanuseni võib laps elatist saada? Kas alaealiste ja täiskasvanute ülalpidamise kohta kehtivad erinevad eeskirjad?

Alaealise lapse ülalpidamine on eelkõige tema vanemate kohustus. Kui vanem oma alaealist last ülal ei pea,

peavad seda tegema selle vanema poolsed vanavanemad. Kasuvanem peab ülal pidama oma alaealist kasulast, kui kasulaps ei saa elatist oma vanemalt.

Vanemad peavad vastavalt eriõigusnormidele kuni lapse 26-aastaseks saamiseni ülal pidama oma täiskasvanud last, kes omandab kesk-, kõrg- või kutseharidust või kes on esimese või teise taseme täiskasvanuõppes ning täidab oma kohustusi korrapäraselt ja nõuetekohaselt.

Vanemad peavad ülal pidama oma täisealist last, kes on omandanud sellise hariduse, kuid ei suuda tööd leida, ühe aasta jooksul pärast hariduse omandamist, tingimusel et laps ei ole saanud 26-aastaseks. Täisealise lapse ülalpidamise kohustus lõpeb enne ühe aasta möödumist hariduse omandamisest hetkel, kui laps saab 26-aastaseks.

Vanemad peavad ülal pidama oma täisealist last, kes ei ole töövõimeline raske ja püsiva haiguse või puude tõttu, seni kuni selline töövõimetus kestab.

Täisealine on isik, kes on saanud 18-aastaseks.

3 Kas ma pean elatise taotlemiseks pöörduma pädeva asutuse või kohtu poole? Kuidas elatise taotlemine toimub?

Tuleb võtta ühendust Horvaatia sotsiaalhoolekandeametiga (*Hrvatski zavod za socijalni rad*).

Ülalpidamist on võimalik reguleerida kohustusliku nõustamismenetluse korras. Kohustuslik nõustamine toimub enne abielulahutusmenetluse algatamist, kui abikaasadel on ühine alaealine laps, ning enne muu kohtumenetluse algatamist, mis on seotud isikuhooldusõiguse ja lapsega isiklike suhete hoidmisega. Abielulahutusmenetluse algatamisele eelnevat kohustuslikku nõustamist käsitlevad perekonnaseaduse sätted kehtivad ühise alaealise lapse olemasolul ka kohustusliku nõustamise suhtes enne sellise menetluse algatamist, kus käsitletakse isikuhooldusõigust ja lapsega isiklike suhete hoidmist, kui lapse vanemad hakkavad lahus elama. Kohustuslik nõustamine algatatakse, kui üks pool esitab taotluse Horvaatia sotsiaalhoolekandeametile. Kui vanemad ei ole ühise isikuhooldusõiguse teostamise kavas kokku leppinud, soovib sotsiaalhoolekandamet neil püüda seda teha perelepituse teel kooskõlas perekonnaseadusega.

Ülalpidamise võib kokku leppida perelepituse kaudu, mille puhul pooled püüavad lahendada pereküsimusi perelepitajate abil kokkuleppe teel. Perelepitused osalevad perelepituses vabatahtlikult. Perelepituse peamine eesmärk on ühise isikuhooldusõiguse ja muude lapsega seotud korralduste üle otsustamine. Ühise isikuhooldusõiguse teostamise kava või perelepituse käigus tehtud muud korraldused muutuvad täidetavaks, kui kohus on need poolte taotlusel kohtuvälises menetluses heaks kiitnud. Perelepitus võib toimuda kohtumenetlusest sõltumatult enne kohtumenetluse algatamist, selle ajal või pärast selle lõpetamist.

Lapsest eraldi elava vanema makstava elatise suuruse võib kindlaks määrata ka ühise isikuhooldusõiguse teostamise kavas, mille vanemad võivad kohustusliku nõustamise või perelepituse käigus ise koostada. Kui ühise isikuhooldusõiguse teostamise kava esitatakse kohtule kinnitamiseks kohtuvälise menetluse käigus, muutub see vastavalt perekonnaseadusele täidetavaks.

Laps võib esitada elatisnõude elatise määramist käsitleva kohtuvälise lihtmenetluse käigus. Selle menetluse pooled on laps ja lapsest eraldi elav vanem. Ülalpidamismenetluses esindab last lapsega koos elav vanem. Ülalpidamisasjade lihtmenetluses otsuste tegemiseks pädevaks kohtuks on peale üldise territoriaalse pädevusega kohtu ka lapse alalise või peamise elukoha järgne kohus.

Abieluvaidlustes, emaduse või isaduse tuvastamise kohtuasjades ja isikuhooldusõiguse kohtuasjades tehakse elatisnõuetega seotud kohtuotsused lähtudes perekonnaseadusest.

Abielulahutuse korral võivad abikaasad sõlmida ülalpidamiskokkuleppe, millega määratakse kindlaks elatise suurus, selle ülalpidamiskohustuse täitmise viis ja ülalpidamiskohustuse kestus. Abikaasad võivad sõlmida kirjaliku ülalpidamiskokkuleppe ja esitada selle kohtule heakskiitmiseks kohtuvälises menetluses, mis muudab selle täidetavaks.

4 Kas elatise taotluse saab esitada lapse või sugulase (kui saab, siis millise astme sugulase) nimel?

Lapse ülalpidamise menetluse pooled on laps ja isik, kes on vastavalt perekonnaseadusele kohustatud last ülal pidama. Last esindab lapsega koos elav vanem. Lapsega koos elava vanema nõusolekul esindab last ülalpidamismenetluses sotsiaalhoolekandeamet.

Lisaks Horvaatia sotsiaalhoolekandeametile jääb menetluses osalemise õigus ka lapsega koos elavale vanemale. Horvaatia Sotsiaalhoolekandeameti ja lapsega koos elava vanema tegevuse vastuolu korral hindab kohus kõiki asjaolusid ja eelkõige lapse heaolu arvestades, kas võtta arvesse sotsiaalhoolekandeameti või lapse vanema tegevust.

Horvaatia sotsiaalhoolekandeamet peab tegutsema lapse nimel ning algatama ja korraldama elatise määramise või suurendamise menetluse, kui lapsega koos elav vanem ei ole seda õigust mõjuva põhjusega kasutanud rohkem kui kolm kuud pärast seda, kui laps selle õiguse sai. Horvaatia sotsiaalhoolekandeamet esindab last ülalpidamismenetluses, kui laps on teise füüsilise või juriidilise isiku hoole all. Sellisel juhul ei ole lapse vanematel õigust tegutseda menetluses lapse nimel koos sotsiaalhoolekandeametiga ning nende õigus last esindada lõppeb, kui sotsiaalhoolekandeamet esitab lapse nimel hagi.

Tsiviilkohtumenetluse seaduse (*Zakon o parničnom postupku*) kohaselt võib menetluspoolt esindada üksnes advokaat, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Menetluspoole volitatud esindajaks võib olla otsejoones veresugulane, vend, õde või abikaasa, tingimusel et sellel isikul on täielik teovõime ja ta ei tegutse õigusvastaselt.

5 Kuidas leida pädev kohus, kui ma soovin asja kohtusse anda?

Seadusjärgset ülalpidamist käsitlevad vaidlused, mille puhul hageja on ülalpidamist taotlev isik, on lisaks üldise territoriaalse pädevusega kohtule ka selle kohtu pädevuses, kelle tööpiirkonnas on hageja alaline või peamine elukoht. Kui seadusjärgset ülalpidamist käsitlevad piiriülesed vaidlused on Horvaatia kohtu pädevuses, kuna hageja alaline elukoht või harilik viibimiskoht on Horvaatias, on territoriaalne pädevus kohtul, kelle tööpiirkonnas on hageja alaline elukoht või harilik viibimiskoht. Kui Horvaatia kohus on pädev, kuna kostjal on Horvaatias vara, mille arvel on võimalik elatis sisse nõuda, on territoriaalne pädevus kohtul, kelle tööpiirkonnas see vara asub.

Ühise isikuhooldusõiguse teostamise kava heakskiitmine on selle kohtu pädevuses, kellel on lapsega seotud kohtuasjas üldine territoriaalne pädevus.

Lapse ülalpidamise kokkuleppe heakskiitmine on selle kohtu pädevuses, kellel on lapsega seotud kohtuasjas üldine territoriaalne pädevus.

Abikaasa ülalpidamise kokkuleppe heakskiitmine on selle kohtu pädevuses, kelle tööpiirkonnas on abikaasade ühine alaline elukoht. Kui abikaasadel ei ole ühist alalist elukohta, on pädev see kohus, kelle tööpiirkonnas oli abikaasade viimane ühine alaline elukoht. Kui abikaasa ülalpidamise kokkuleppe heakskiitmine on Horvaatia kohtu pädevuses, kuna abikaasade viimane ühine alaline elukoht oli Horvaatias, on pädev see kohus, kelle tööpiirkonnas oli abikaasade viimane ühine alaline elukoht või harilik viibimiskoht.

Ülalpidamisasjade lihtmenetluses otsuste tegemiseks pädevaks kohtuks on peale üldise territoriaalse pädevusega kohtu ka lapse alalise või peamise elukoha järgne kohus.

6 Kas ma pean asja kohtusse andmiseks kasutama vahendaja (nt advokaadi, kesk- või kohaliku asutuse jne) abi? Kui mitte, siis kuidas asja kohtusse andmine toimub?

Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 89a kohaselt võivad menetluspooled teha menetluse käigus toiminguid ise või volitatud esindaja kaudu, kuid kohus võib kutsuda volitatud esindajat kasutava menetluspoole isiklikult kohtusse esitama avaldust kohtuliku arutamise käigus kindlakstehtavate asjaolude kohta. Menetluspoolt võib kohtus esindada üksnes advokaat, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Artikli 89a kolmanda lõigu kohaselt võib

menetluspoole volitatud esindajaks olla otsejoones veresugulane, vend, õde või abikaasa, tingimusel et tal on täielik teovõime ja ta ei tegutse õigusvastaselt.

7 Kas ma pean asja kohtusse andes tasuma lõive? Kui pean, siis kui suured need lõivud võivad olla? Kas ma saan taotleda menetluskulude katteks menetlusabi, kui mul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid?

Riigilõivuseaduse (*Zakon o sudskim pristojbama*) artikli 1 kohaselt tuleb riigilõiv tasuda kõigi kohtus toimuvate menetluste puhul. Tasutav summa määratakse kindlaks riigilõivude tariifistiku (*Tarifa sudskih pristojbi*) alusel.

Riigilõivude seaduse artiklis 16 on sätestatud, et lapsed on menetluspooltena vabastatud riigilõivude tasumisest ülalpidamismenetlustes või menetlustes, mis on seotud elatise saamise õigusest tulenevate nõuetega.

Tsiviilkohtumenetluse seaduse artikli 172 kohaselt on tasuta õigusabi käsitlevas eraldiseisvas õigusaktis sätestatud, kuidas ja millistel tingimustel saab kasutada õigust vabastusele menetluskulude tasumisest ja õigust saada tasuta professionaalset õigusabi. Artiklis 176 on sätestatud, et kui menetluspool on kasutanud õigust vabastusele menetluskulude tasumisest õigusabi käsitlevate eriõigusnormide alusel, aga kohus teeb menetluse käigus kindlaks, et menetluspool on siiski suuteline menetlus- või kohtukulud ise maksma, siis teatab kohus sellest viivitamata pädevale ametiasutusele.

Tasuta õigusabi seaduses (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*) on sätestatud tasuta õigusabi eesmärk, seda saama õigustatud isikud ja tasuta õigusabi liigid, õigusabi andjad, õigusabi saamise tingimused ja kord, piiriülene õigusabi, õigusabi rahastamine ning seaduse rakendamise järelevalve. Tasuta õigusabi seadust ei kohaldata, kui tasuta õigusabi on antud eraldi määruste alusel.

8 Millise ülalpidamise viisi võib kohus määrata? Kuidas arvutatakse elatise summa? Kas kohtuotsust saab elukalliduse suurenemise või pereolude muutumise korral läbi vaadata? Kui saab, siis kuidas see toimub (kas on näiteks olemas automaatne indekseerimise süsteem vms)?

Lapse ülalpidamiseks määratakse alati kindlaks konkreetne rahasumma.

Laptega koos elav vanem osaleb lapse ülalpidamise kohustuse täitmisel, kandes lapse eest iga päev hoolt, samal ajal kui lapsest eraldi elav vanem täidab lapse ülalpidamise kohustust lapse materiaalseid vajadusi rahalise toetusega kattes.

Kõik lapse materiaalsed vajadused, mille kohus kohtuliku arutamise käigus kindlaks määrab, on seotud eluaseme, toidu, riiete, hügieeni, hoolitsemise, hariduse, tervishoiu ja muude sarnaste lapsega seotud kuludega. Lapse kõik materiaalsed vajadused määratakse kindlaks selle vanema elatusaseme alusel, kes on kohustatud ülalpidamise eest maksma.

Lapse materiaalsed vajadused võivad olla suuremad, kui laps vajab tervises seisundi tõttu pidevalt intensiivset hooldust, mida tuleb arvestada elatise suuruse määramisel tsiviilkohtumenetluses.

Kohus teeb tsiviilkohtumenetluse käigus kindlaks ülalpidamiskohustuslasest vanema üldise suutlikkuse, mis on seotud tema sissetuleku ja rahalise olukorraga elatise summa määramise hetkel.

Kord aastas, hiljemalt 1. aprilliks määrab sotsiaalhoolekandeküsimuste eest vastutav minister kindlaks minimaalse rahasumma, mis katab minimaalsel määral kõik materiaalsed vajadused alaealise lapse igakuiseks ülalpidamiseks Horvaatia Vabariigis ja mida lapsest eraldi elav vanem peab maksma.

Miinimummäär leitakse protsendina eelmisel aastal Horvaatia Vabariigis juriidiliste isikute palgatud töötaja igakuisest keskmisest netotöötasust (mille avaldab Horvaatia statistikabüroo (*Državni zavod za statistiku*) ja mis oli 2023. aastal 1 148 eurot (NN nr 21/24)) järgmiselt:

1. kuni 6-aastase lapse puhul 17% keskmisest töötasust;

2. 7-12-aastase lapse puhul 20% keskmisest töötasust ja
3. 13-18-aastase lapse puhul 22% keskmisest töötasust.

Erandkorras võib lapse ülalpidamiseks määrata ka väiksema summa, mis ei tohi olla siiski väiksem kui pool kohustuslikust miinimumsummast:

1. kui ülalpidamiskohustuslane peab ülal pidama mitut last või
2. kui laps osaleb ise tulu teenides enda ülalpidamises.

Kord aastas, hiljemalt 1. aprilliks kehtestab sotsiaalhoolekandeküsimuste eest vastutav minister tabelid alaealise lapse keskmiste vajaduste kohta kooskõlas lapse vanuse, palgaastmete alusel kindlaks määratud ülalpidamiskohustuslasest vanema sissetulekuga ja Horvaatia Vabariigi keskmise elukallidusega.

Ülalpidamist saama õigustatud isik ja ülalpidamiskohustuslane võivad esitada kohtule avalduse elatise suurendamiseks või vähendamiseks, otsustada ülalpidamine lõpetada või muuta ülalpidamise andmise viisi, mis määrati kindlaks eelmise täitedokumendiga, kui asjaolud on muutunud.

Elatisnõudeid Horvaatia Vabariigis ei indekseerita.

9 Kuidas ja kellele elatist makstakse?

Isikule makstakse elatist kohtuotsuses ette nähtud viisil.

10 Kui kohustatud isik (võlgnik) hoiab elatise maksmisest kõrvale, siis kuidas sundida teda makseid tegema?

Kui ülalpidamiskohustuslane ei maksa elatist vabatahtlikult, algatatakse ja läbitakse täitemenetlus.

Töötasule ja muule regulaarsele sissetulekule ning pangakontol olevatele rahalistele vahenditele sissenõude pööramine lapse elatisnõude sissenõudmise eesmärgil toimub enne mis tahes muude nõuete täitmisele pööramist olenemata nende tekkimise ajast.

Ülalpidamiskohustuslane võib lasta kanda oma nõusoleku kohtuistungis protokollis või notariaalselt kinnitatud eraldi dokumenti, milles kinnitatakse, et tema töötasu, pensioni või sarnase rahalise sissetuleku võib ülalpidamist saama õigustatud isiku nõude sissenõudmiseks täielikult või osaliselt arestida ning et makseid tehakse otse nimetatud dokumendis märgitud ülalpidamist saama õigustatud isikule. Selline dokument antakse välja ühes eksemplaris ja see jõustub lõpliku täitemääruse vastuvõtmisel.

11 Palun kirjeldage lühidalt võimalikke piiranguid elatise maksmisel, eelkõige võlgniku kaitse eeskirju ning aegumis- ja igamistähtaegu teie täitesüsteemis.

Alaealisest lapsest eraldi elav vanem, kes ei ole oma alaealisele lapsele elatist maksnud, peab maksma lapsele hüvitist saamata jäänud elatise eest, mis arvestatakse alates elatise saamise õiguse kindlakstegemise kuupäevast kuni menetluse algatamiseni. Lapse nõue vanema vastu, kes on jätnud lapse ülalpidamise kohustuse täitmata, aegub viie aasta möödumisel kohustuse tekkimise päevast.

Võlaõigusseaduse (*Zakon o obveznim odnosima*) artikli 226 kohaselt kehtib korrapäraste iga-aastaste või lühemate ajavahemike järel tehtavate maksetega seotud nõuete puhul kolmeaastane aegumistähtaeg, mis hakkab kulgema alates iga makse tegemise tähtpäevast olenemata asjaolust, kas tegemist on lisanõuetega, nagu näiteks viivistega, või nõuetega, mis on seotud selle õiguse enda aegumisega.

Võlaõigusseaduse artikli 233 kohaselt kehtib kümneaastane aegumistähtaeg nõuete puhul, mis on kindlaks määratud lõpliku kohtuotsusega, muu pädeva ametiasutuse otsusega, kohtuliku kokkuleppega, muu pädeva ametiasutuse vahendusel saavutatud kokkuleppega või notariaalse aktiga, sealhulgas need nõuded, mille puhul on seadusega ette nähtud lühem aegumistähtaeg.

Võlaõigusseaduse artikli 235 alusel ei kohaldata aegumistähtaega vanemate ja laste vahel kuni isikuhooldusõiguste lõppemiseni.

Täitemenetluse seaduse (*Ovršni zakon*) artikli 172 kohaselt ei pöörata sissenõuet järgmisele varale: sissetulek, mis on saadud seadusjärgse elatisena, hüvitisena tervise halvenemise või vähenenud või kaotatud töövõime eest ja hüvitisena elatist maksnud isiku surma tõttu saamata jäänud elatise eest; sissetulek füüsilise puudega isiku toetusena, mida antakse kooskõlas invaliidsuskindlustust käsitlevate õigusnormidega; sissetulek sotsiaalkindlustushüvitisena; sissetulek ajutise töötuse hüvitisena; sissetulek lapsetoetusena, välja arvatud juhul, kui eriõigusnormides on sätestatud teisiti; sissetulek stipendiumide ja üliõpilastoetusena; vangidele makstav töötasu, välja arvatud juhul, kui nõue on seotud seadusjärgse elatisega ja hüvitisega süüdistatu toimepandud kuriteo põhjustatud kahju eest; autasude ja tunnustusega kaasnev sissetulek; rasedus- ja sünnitus- ning vanemahüvitis, välja arvatud juhul, kui eriõigusnormides on sätestatud teisiti; muu sissetulek, millele ei saa eriõigusnormide kohaselt sissenõuet pöörata.

Täitemenetluse seaduse artikkel 173 seab sundtäitmisele alljärgnevad piirangud.

1. Kui sissenõue pööratakse ülalpidamiskohustuslase töötasule, on arestimisest vabastatud summa, mis moodustab kaks kolmandikku Horvaatia Vabariigi keskmisest netotöötasust. Kui täitemeetmeid kohaldatakse seadusjärgse elatisnõude sissenõudmiseks või seoses nõudega saada kahjuhüvitist tervise halvenemise või vähenenud või kaotatud töövõime tõttu ning nõudega saada hüvitist ülalpidamiskohustuslase surma tõttu saamata jäänud elatise eest, tuleb arestimata jätta summa, mis moodustab pool Horvaatia Vabariigi keskmisest netotöötasust, välja arvatud juhul, kui täitemeetmeid kohaldatakse lapse elatisnõude sundkorras sissenõudmiseks. Sellisel juhul juhtudel tuleb arestimisest vabastada üks neljandik Horvaatias tegutsevate juriidiliste isikute palgatud töötaja igakuisest keskmisest netotöötasust.
2. Kui ülalpidamiskohustuslane saab töötasu, mis on väiksem kui Horvaatia keskmine netotöötasu, on arestimisest vabastatud summa, mis moodustab kaks kolmandikku töötasust. Kui täitemeetmeid kohaldatakse seadusjärgse elatise sissenõudmiseks või seoses nõudega saada kahjuhüvitist tervise halvenemise või vähenenud või kaotatud töövõime tõttu ning nõudega saada hüvitist ülalpidamiskohustuslase surma tõttu saamata jäänud elatise eest, moodustab kinnipeetav summa poole ülalpidamiskohustuslase netotöötasust.
3. Siin käsitletava artikli lõike 1 tähenduses on keskmine netotöötasu keskmine summa, mida makstakse Horvaatias jooksva aastal igakuise netotöötasuna ühele juriidiliste isikute palgatud töötajale ajavahemikul jaanuarist augustini ja mille määrab kindlaks Horvaatia statistikaamet (*Državni zavod za statistiku*) ja mis avaldatakse Horvaatia Vabariigi ametlikus väljaandes *Narodne Novine* (NN) hiljemalt sama aasta 31. detsembriks. Sellisel viisil määratud summat kohaldatakse järgmisel aastal.
4. Nimetatud artikli lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse sundtäitmisel ka juhul, kui sissenõue pööratakse töötasu asemel makstavale hüvitisele, töötaja vähendamise hüvitisele, töötasu vähendamise hüvitisele, pensionile, sõjaväelase tasule ja reservväelase tasule, mida makstakse sõjaväeteenistuses olemise ajal, ning mistahes muule korrapärasele rahalisele sissetulekule, mida makstakse tsiviilisikutele ja sõjaväelastele; erandiks on siin käsitletud artikli lõigetes 5 ja 6 nimetatud sissetulek.
5. Puudega isiku sissetulekule, mida asjaomane isik saab invaliidsushüvitise ja hooldushüvitisena, tohib sissenõuet pöörata üksnes seadusjärgse elatisnõude sissenõudmiseks või seoses nõudega saada kahjuhüvitist tervise halvenemise või vähenenud või kaotatud töövõime tõttu ning nõudega saada hüvitist ülalpidamiskohustuslase surma tõttu saamata jäänud elatise eest, millisel juhul on kinnipeetav summa pool sellisest sissetulekust.
6. Sissetulekule, mida asjaomane isik saab eluaegse toetuslepingu ja eluaegse annuiteetmaksete lepingu alusel, ning elukindlustuslepingu alusel saadavale sissetulekule tohib sissenõuet pöörata üksnes ulatuses, mis ületab elatisabi summa arvutamiseks kasutatud põhisummat.

12 Kas mind saab elatise sissenõudmisel abistada mõni organisatsioon või ametiasutus?

Horvaatia sotsiaalhoolekandeamet peab pidama registrit kõigi alaealise lapse ülalpidamist puudutavate kohtulahendite ja kohtulike kokkulepete kohta.

Kui Horvaatia sotsiaalhoolekandeametile laekub lapse ülalpidamist käsitlev lõplik kohtulahend või kohtulik kokkulepe, peab ta saatma teatise õiguste ja kohustuste kohta lapsega koos elavale vanemale ja elatist maksma

kohustatud vanemale või perekonnaseaduse artiklis 288 osutatud muule isikule, kes peab vastavalt kohtulahendile või kohtulikule kokkuleppele elatist maksma.

Selles teatistes teavitab Horvaatia sotsiaalhoolekandeamet lapsega koos elavat vanemat järgmisest:

1. hoiatab vanemat, et ta peab Horvaatia sotsiaalhoolekandeametile teatama, kui ülalpidamiskohustuslane ei täida oma kohustust korrapäraselt ja täielikult, ning
2. määrab kindlaks tingimused, mille alusel on lapsel õigus ajutisele elatisele kooskõlas ajutist elatist käsitlevate eriõigusnormidega.

Teatistes hoiatab Horvaatia sotsiaalhoolekandeamet elatist maksma kohustatud vanemat või perekonnaseaduse artiklis 288 osutatud muud isikut, kes peab vastavalt kohtulahendile või kohtulikule kokkuleppele elatist maksma, et

1. ta esitab kriminaalkaebuse ülalpidamiskohustuslase suhtes, kes ei täida oma ülalpidamiskohustust, viieteistkümne päeva jooksul alates päevast, mil ta saab teada, et ülalpidamiskohustust ei täideta korrapäraselt ega täielikult, ning
2. Horvaatia Vabariigil on õigus kooskõlas ajutist elatist käsitlevate eriõigusnormidega makstud ajutise elatise summa tagasi nõuda.

13 Kas (valitsus- või eraõiguslikud) organisatsioonid võivad teha võlgniku eest elatise täielikke või osalisi ettemakseid?

Kui Horvaatia sotsiaalhoolekandeamet saab lapse ülalpidamist käsitleva lõpliku kohtulahendi või kohtuliku kokkuleppe, peab ta teavitama lapsega koos elavat vanemat tingimustest, mille alusel on lapsel õigus ajutisele elatisele kooskõlas ajutist elatist käsitlevate eriõigusnormidega. Ajutise elatise seaduses (*Zakon o privremenom uzdržavanju*, NN nr 92/14) sätestatud tingimuste kohaselt on ajutisele elatisele õigus lapsel, kes on Horvaatia kodanik ja kelle alaline elukoht on Horvaatias. Selle seaduse kohaselt on laps isik, kes ei ole veel saanud 18-aastaseks ja keda vanem on kohustatud täidetavaks tunnistatud otsuse alusel ülal pidama.

Lapsel on õigus ajutisele elatisele, kui lapsest eraldi elav vanem jätab oma ülalpidamiskohustuse osaliselt või täielikult täitmata ja kui on tõenäoline, et selle vanema poolsed vanavanemad ei osale lapse ülalpidamises vähemalt summas, mis on seaduses ajutise elatisena ette nähtud.

Ajutist elatist on õigus saada senikaua, kuni ülalpidamiskohustuslane jätkab elatise maksmist vähemalt summas, mis on seaduses ajutise elatisena ette nähtud.

Lapsel on õigus saada ajutist elatist kokku kuni kolm aastat.

Ajutine elatis moodustab 50% seadusjärgsest elatise miinimumsummast. Ajutine elatis ei saa olla suurem kui täidetavaks tunnistatud otsuses kindlaks määratud elatise summa.

Ajutist elatist makstes võtab Horvaatia Vabariik enda kanda lapse õigusliku seisundi ja talle läheb üle õigus nõuda elatist makstud ajutise elatise summas koos võimalike muude õigustega. Kõnealuse seaduse artiklis 25 osutatud nõude sissenõudmise menetluses esindab Horvaatia Vabariiki asjaomane prokuratuur.

Horvaatia parlamendis on arutamisel uus ajutise elatise seadus (*Zakon o privremenom uzdržavanju*). Kavandatud uus õigusakt hõlbustab õiguste kasutamist, laiendab õiguste saajate ringi, suurendab ajutise elatise summat ja pikendab õiguste kestust. Kui teine vanem sellegipoolest elatist ei maksa, on tõenäoline, et teie lapsed võivad pärast uue ajutise elatise seaduse jõustumist saada ajutist elatist selle seaduse alusel.

14 Kui mina elan asjaomases liikmesriigis, aga võlgniku alaline elukoht asub muus liikmesriigis:

14.1 Kas ma saan abi kõnealuse muu liikmesriigi ametiasutuselt või eraõiguslikult organisatsioonilt?

Jah. Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise

ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) rakendusaktile (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnju u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*) on keskasutus nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 rakendamisel sotsiaalhoolekandeküsimuste eest vastutav ministeerium.

Nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 kohased vastutavad asutused on kohtud ja Horvaatia sotsiaalhoolekandeameti harukontorid vastavalt nende asutuste ettenähtud tegevusvaldkonnale ja pädevusele.

Kui elatise sissenõudmist taotleva poole harilik viibimiskoht on Horvaatias ja ülalpidamiskohustuslase harilik viibimiskoht on teises liikmesriigis, võib pool pöörduda abi saamiseks töö-, pensionite, pere- ja sotsiaalpoliitika ministeeriumi (*Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike*) poole, mis on määratud nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 rakendamisel Horvaatia Vabariigi keskasutuseks.

14.2 Kui saan, siis kuidas selle asutuse või organisatsiooniga ühendust võtta?

Ühendust võib võtta keskasutusega ja/või asutustega, kes on pädevad tegutsema nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 raames.

Keskasutuse kontaktandmed:

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (töö-, pensionite, pere- ja sotsiaalpoliitika ministeerium)

Ulica Grada Vukovara 78

10110 Zagreb

Veebisait: <https://mrosp.gov.hr/>

E-post: pisarnica@mrosp.hr

Tel: +385 1 555 7015

Faks: + 385 1 555 7222

15 Kui mina elan muus liikmesriigis ja võlgnik asjaomases liikmesriigis:

15.1 Kas ma saan esitada taotluse otse asjaomase liikmesriigi ametiasutusele või eraõiguslikule organisatsioonile?

Ei. Tuleb võtta ühendust selle riigi keskasutusega, kus on taotleja harilik viibimiskoht, misjärel edastab see keskasutus taotluse Horvaatia Vabariigi keskasutusele vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 artiklile 55.

15.2 Kui saan, siis kuidas selle ametiasutuse või organisatsiooniga ühendust võtta ja missugust abi võidakse mulle osutada?

Taotleja hariliku viibimiskoha riigi keskasutus saadab taotluse töö-, pensionite, pere- ja sotsiaalpoliitika ministeeriumile, mis on Horvaatia Vabariigi keskasutus nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 rakendamisel.

Keskasutuse kontaktandmed:

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (töö-, pensionite, pere- ja sotsiaalpoliitika ministeerium)

Ulica Grada Vukovara 78

10110 Zagreb

Veebisait: <https://mrosp.gov.hr/>

E-post: pisarnica@mrosp.hr

Tel: +385 1 555 7015

Faks: + 385 1 555 7222

16 Kas asjaomane liikmesriik on alla kirjutanud 2007. aasta Haagi protokollile?

Jah.

17 Kui asjaomane liikmesriik 2007. aasta Haagi protokollile alla kirjutanud ei ole, siis missugust õigust kohaldatakse elatisnõude suhtes vastavalt tema rahvusvahelise eraõiguse normidele? Millised need normid on?

Ei kohaldata.

18 Milliste normidega tagatakse õiguskaitse kättesaadavus ELi siseste piiriüleste juhtumite korral (vastavalt ülalpidamiskohustuste määruse V peatüki struktuurile)?

Taotleja võtab ühendust liikmesriigi keskasutusega ja tasuta õigusabi antakse nõukogu määrusega (EÜ) nr 4/2009 hõlmatud territooriumil vastavalt artiklitele 44–47 ning vajaduse korral kohaldatakse tasuta õigusabi seaduse sätteid.

19 Milliseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud, et tagada ülalpidamiskohustuste määruse artiklis 51 loetletud toimingute elluviimine?

Vastu on võetud nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) rakendusakt (NN nr 127/2013) ja keskasutuseks on nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 rakendamisel määratud töö-, pensionite, pere- ja sotsiaalpoliitika ministeerium.

Lisateave

1. Perekonnaseadus (*Obiteljski zakon*), NN nr 103/15, 98/19, 47/20 ja 49/23
2. Täitemenetluse seadus (*Ovršni zakon*), NN nr 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17, 131/20 ja 114/22
3. Rahvusvahelise eraõiguse seadus (*Zakon o međunarodnom privatnom pravu*), NN nr 101/17
4. Tasuta õigusabi seadus (*Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći*), NN nr 143/13 ja 98/19
5. Nõukogu määruse (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) rakendusakt (*Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnju u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja*), NN nr 127/13
6. Tsiviilkohtumenetluse seadus (*Zakon o parničnom postupku*), NN nr 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19, 80/22 ja 114/22
7. Ajutise elatise seadus (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), NN nr 92/14.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.